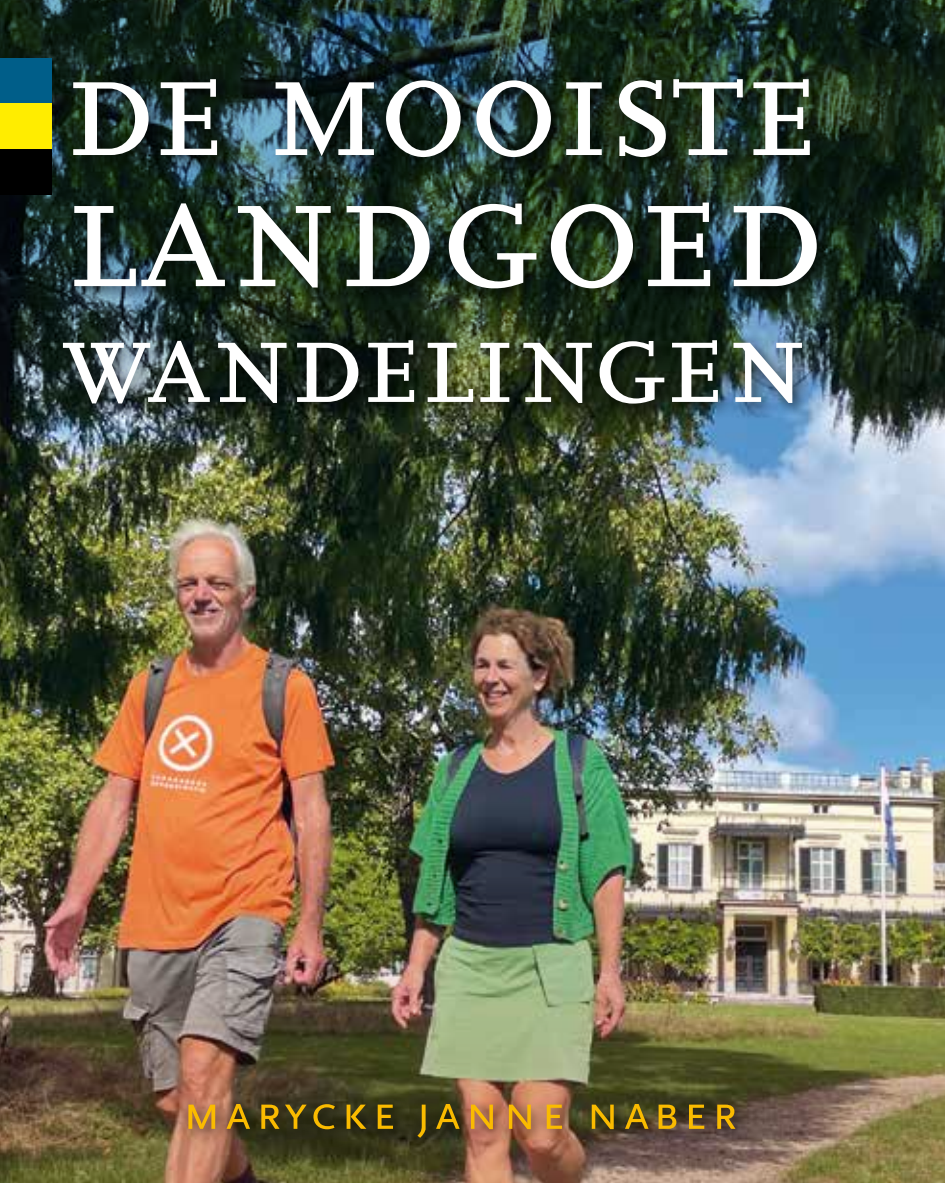

A man and a woman are walking on a dirt path in a park. The man is on the left, wearing an orange t-shirt with a white logo and grey shorts. The woman is on the right, wearing a green cardigan over a black top and a green skirt. In the background, there are large green trees and a large, light-colored building with many windows. The sky is blue with some clouds.

DE MOOISTE LANDGOED WANDELINGEN

MARYCKE JANNE NABER

ROND DE VELUWE

12 RONDWANDELINGEN VAN 10 - 15 KM

GEGARANDEERD ⊗ ONREGELMATIG

Marycke Janne Naber is beeldend kunstenaar en fotograaf. Sinds zij in 2000 het Pieterpad heeft gelopen, is het ontwikkelen van wandelroutes haar grote passie. Inmiddels heeft zij twaalf wandelgidsen en twee fietsgidsen op haar naam staan. Door haar voormalige werk als medewerker beeldbank bij het Historisch Centrum Overijssel heeft Marycke veel kennis opgedaan van geschiedenis.

In haar wandel- en fietsroutes vindt zij naast het landschappelijke aspect aandacht voor het culturele erfgoed belangrijk. Het liefst wandelt Marycke over onverharde paden en wijkt zij af van bestaande wandelroutes. Haar digitale wandelroutes zijn te vinden op naberpaden.nl.

DE MOOISTE
LANDGOED
WANDELINGEN
ROND DE VELUWE

GEGARANDEERD ⊗ ONREGELMATIG

De afgelopen jaren heb ik met veel plezier de wandelingen in deze gids ontwikkeld. Nadat ik *'De mooiste landgoedwandelingen in Salland'* en *'De mooiste landgoedwandelingen in de Achterhoek'* had gemaakt, vond ik het leuk om een gids met hetzelfde thema rond de Veluwe te maken. De Veluwe is niet zo ver van mijn woonplaats Zwolle en ik vind met name de rand ervan prachtig met een afwisseling van bos en hei. Ook de geschiedenis van de kastelen en buitenplaatsen vind ik boeiend.

Een groot gedeelte van het gebied kende ik al, vooral door de wandelingen die ik voor de Wandelpool had georganiseerd. In de Hanzestad Elburg was ik eerder geweest en landgoed Molecaten bij Hanzestad Hattem ken ik op mijn duimpje. Wel kwam ik bij het restant van kasteel de Dikke Tinne uit 1404 een verrassing tegen: een replica van de ijzeren kooi waarin krijgshoofd Jan II van Wassenaer van 1512 tot 1514 was opgesloten in een van de torens van het kasteel.

Het langs de Neder-Rijn gelegen Kasteel Doorwerth uit de 13^e eeuw met een interessant museum had ik al eerder bezocht. Kasteel Cannenburgh dat in de 16^e eeuw in opdracht van Maarten van Rossum was gebouwd, het 17^e-eeuwse Kasteel Vosbergen, het van oorsprong 17^e-eeuwse jachthuis Engelenburg en de Jugendstilvilla uit 1908 op landgoed Oud Groevenbeek waren mij bekend. Ook had ik al eens een bezoek gebracht aan de prachtige tuinen bij Kasteel Middachten uit oorspronkelijk de 12^e eeuw.

In plaats van mijn wandeling op de Wandelzoekpagina vanuit Rhenen over de Posbank, langs Kasteel Middachten en over buitenplaats Rhederoord uit de 17^e eeuw heb ik gekozen voor een kortere wandeling vanaf De Steeg over Ellecom. Deze loopt naast Rhederoord over een groter deel van landgoed Middachten en langs het 19^e-eeuwse Huize Avegoor met een heftig verleden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Mijn wandeling op de Wandelzoekpagina vanuit Ermelo over Oud Groevenbeek heb ik vervangen door een route die tevens over landgoed De Vanenburg uit de 14^e eeuw met een kasteel uit 1870 loopt, vanaf station Putten. De wandelingen vanuit Brummen en Twello bevinden zich iets buiten de Veluwe, maar vanwege de vele landgoederen verdienen ze toch een plaats in de gids.

De heuvelachtige routes vanaf de stations Wolfheze, Arnhem Presikhaaf en Velp zijn prachtig met mooie vergezichten. Deze heb ik in delen gesplitst en samen met mijn zoon Harmjan gelopen, heel gezellig. Hij was ook een prima controleur van mijn voorlopige routebeschrijvingen.

Naast de schitterende natuur met veel onverharde paden valt er veel te beleven op zowel cultuur-historisch als culinair gebied. Ik hoop dat u net zoveel van de wandelingen geniet als ik heb gedaan!

Marycke Janne Naber,
juni 2026

INHOUD

	Plaats	lengte	pagina	P			
1	Hatterum	13 km	6	✓	✓	x	✓
2	Elburg	16 km	16	✓	✓	x	✓
3	Heerde	14 km	28	✓	✓	x	✓
4	Putten	14 km	38	✓	x	✓	✓
5	Vaassen	14 km	48	✓	✓	x	✓
6	Twello	14 km	56	✓	x	✓	✓
7	Ede	13 km	66	✓	x	✓	✓
8	Wolfheze	15 km	76	✓	x	✓	✓
9	Arnhem	11 km	86	✓	x	✓	✓
10	Velp	10 km	96	✓	x	✓	✓
11	De Steeg	9 km	106	✓	✓	x	✓
12	Brummen	15 km	116	✓	x	✓	✓

LEGENDA

	Start
	Parkeerplaats
	Bus
	Trein
	Kijken
	Eten & Drinken
	Museum
	Kasteel/buitenplaats
	Rustplek
RA	Rechtsaf
LA	Linksaf
RD	Rechtdoor

TIPS BIJ HET WANDELEN

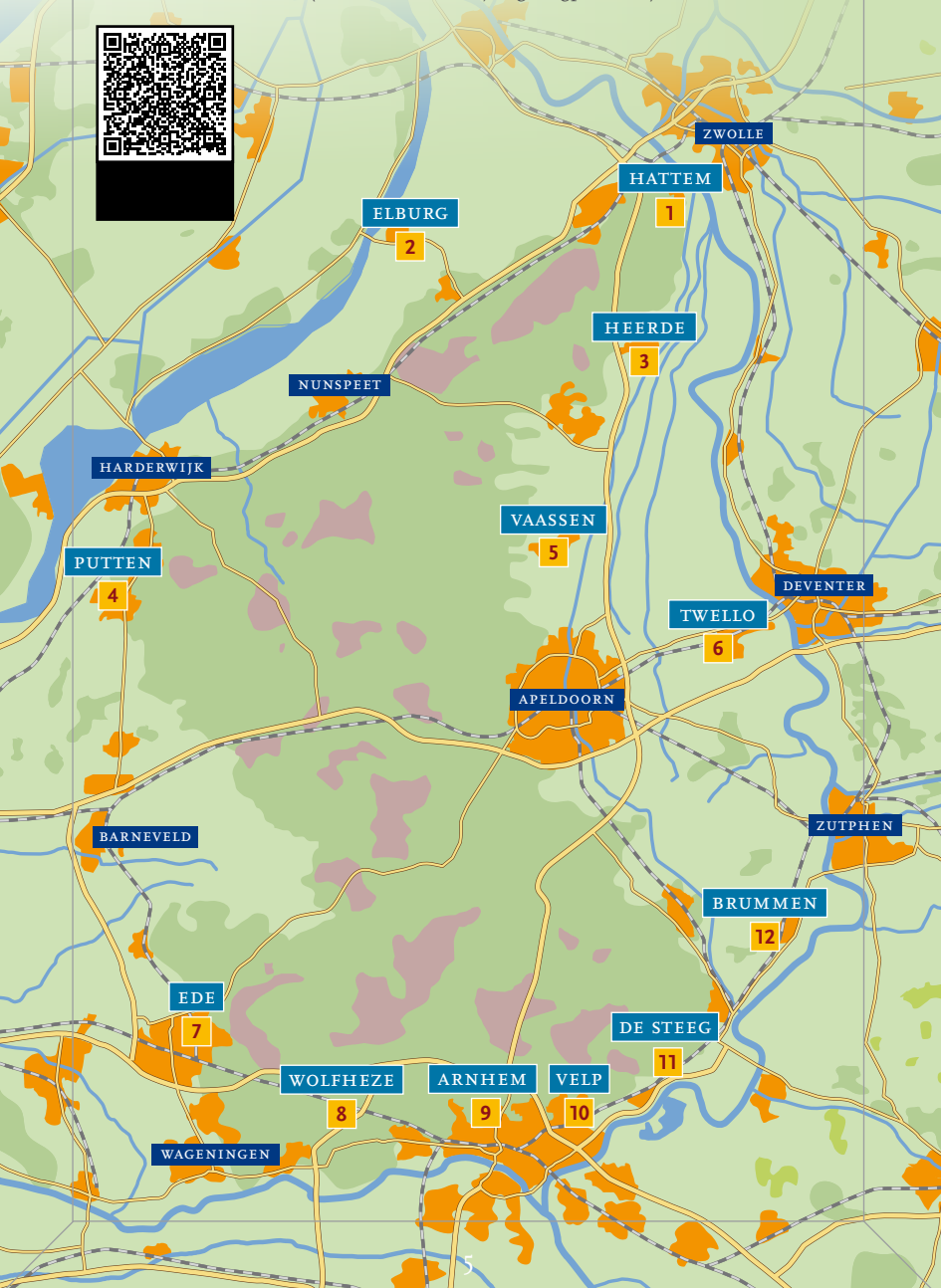
- Met name in de winter is de horeca schaars op de Veluwe. Rustpunten zijn in principe geopend van april t/m oktober, sommige het hele jaar.
- Een aantal bussen rijdt niet op zondag of in het weekend. Het is daarom wijs, van tevoren te informeren naar de openingstijden van de horeca en de dienstregeling van het openbaar vervoer.
- Naast op internet te vinden overnachtingsadressen zijn die op vriendenopde-fiets.nl een mogelijkheid, voor donateurs van de stichting.
- Voorkom de ziekte van Lyme door tekenbeten. Op het internet en bij je apotheek of huisarts is uitgebreide informatie daarover beschikbaar.
- Gebruik voor de meest recente routebeschrijving de QR-code. Mocht je onduidelijkheden aantreffen, of wijzigingen betreffende de situatie in het veld of de horeca, dan houden wij ons aanbevolen voor je op- en aanmerkingen. Deze kun je plaatsen bij de betreffende route op wandelzoekpagina.nl of naberpaden.nl.

DIGITAAL OP PAD

Met de QR-code op de openingspagina van een wandeling verschaf je je toegang tot de betreffende wandeling op www.wandelzoekpagina.nl.

Met de viercijferige kortingscode -onder de QR-code- kun je daarna gratis de meest actuele routebestanden (kaart, routebeschrijving en gps-tracks) downloaden.

AFSTAND

13 km, 60 % onverhard

BEGIN- EN EINDPUNT

- S Hattem**
Bushalte Hattem Centrum

PARKEREN

- P** Centrum t.h.v. bushalte Centrum
- P** De Bleek, achter Nieuweweg 19
- P** bij Herberg Molecaten

OV

- Bushalte Hattem Centrum

KIJKEN

- **Nederlands Bakkerijmuseum Hattem**
Kerkhofstraat 13, bakkerijmuseum.nl
- **Voerman Museum**
Achterstraat 46-48,
voermanstadsmuseumhattem.nl
- **Molen De Fortuin**
Molenbelt 7, molendefortuin.nl
- **Anton Pieck Museum**
Noordwal 31, antonpieckmuseum.nl

ETEN & DRINKEN

- **Everyday Bread & Coffee Hattem**
Kruisstraat 13, 038 850 6460,
everydaybread.nl
- **Brasserie de Markt**
Kerkstraat 2 demarkthattem.nl
- **Grand Café BANKA,**
Markt 5, bankahattem.nl
- **Herberg Molecaten**
Molecaten 7, herbergmolecaten.nl
- **Italiaans restaurant Al Mulino**
Molenbelt 3a, almulino.nl

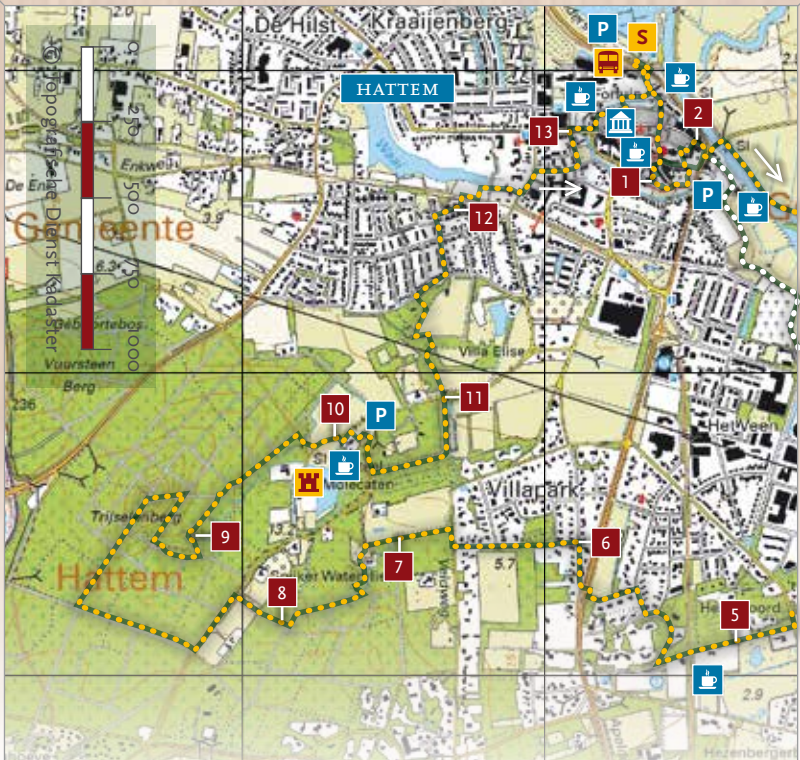

HATTEM

**DE HEZENBERG,
MOLECATEN**

*check de meest
actuele route-
beschrijving
(zie ook pag. 5)*

S Vanaf parkeerterrein De Bleek: steek de voorrangsweg over bij de verkeerslichten, ga RA en volg de weg tot de ANWB-richtingwijzer voor de bushalte.

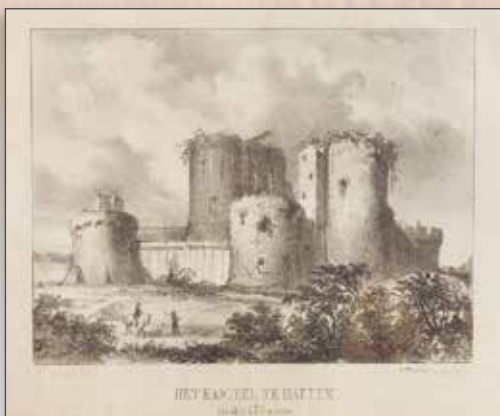
- Loop vanaf de bushalte bij de richtingwijzer RA. Loop RD onder de 14^e-eeuwse Dijkpoort door en RD, Kruisstraat. Op de Markt loop je langs het stadhuis uit 1625, een stadspomp uit 1776, de Waag en Hoofdwacht en de Grote of Andreaskerk uit begin 15^e eeuw met een romaanse toren uit omstreeks 1225.

Loop op het kruispunt RD, Adelaarshoek, en ga meteen RA over het klinkerpad. Ga voor het (Tinne)plein RA en loop RD langs de 'Wassenaerkooi'.

In 891 werd de nederzetting Hatthem voor het eerst vermeld. Hattem kreeg in 1299 stadsrechten van Graaf Reinald I van Gelre en werd toen van stevige stadsmuren en poorten voorzien. In 1307 stichtte hij een huis in Hattem, dat werd onderhouden door drie broeders van de Johanniterorde. In 1403-1404 verrees op die plek in opdracht van Reinald IV kasteel Sint Lucia, dat vanwege de zeven meter dikke muren de 'Dikke Tinne' werd genoemd. In de 15^e eeuw heeft Hattem zich bij het handelsverbond de Hanze aangesloten.

Jan II van Wassenaer, krijgsheer in dienst van de Habsburgers, versloeg in 1512 de Geldersen, maar werd daarna krijgsgevangen genomen door Karel hertog van Gelre. Tot 1514 werd hij opgesloten in een ijzeren kooi die was opgehangen in een van de torens van de Dikke Tinne. Pas na betaling van 20.000 florijn losgeld werd hij vrijgelaten. Toen een deel van het kasteel werd gesloopt, werden twee torens in de stadsmuur opgenomen. Nadat het kasteel lange tijd in de vorm van een ruïne was blijven staan, werd het in 1778 tot op de fundamenteën gesloopt. Op het Tinneplein zijn de opgegraven contouren zichtbaar gemaakt.

- 1 Ga direct daarna **LA** langs het speeltuintje en over het halfverharde petanqueplein, aan het eind daarvan **LA** over het klinkerpad. Restaurant de Voorburcht voor je bevindt zich in een restant van kasteel de Dikke Tinne. Volg het pad naar rechts, ga aan het eind **RA**. Voor het poortje in de stadsmuur ga je **LA** de trap op, houd daarna rechts aan, langs het prieel (de Verkentoren) met veel informatie. Volg het pad langs het Hoge Huis, ga na de trap en het poortje **LA**, voor het volgende poortje **RA** langs kruidentuin de Franse Hof. Je passeert de voormalige Franse School. Aan het eind ga je **RA** (Kerkhofstraat).

Op de hoek staat het Daendelshuis uit 1619. Daar woonden de ouders van Aleida van Vlierden, de geliefde van patriot Herman Willem Daendels. Met haar vluchtte hij na een neergeslagen patriottische opstand in 1786 het land uit. Aleida erfde het huis en heeft er vanaf 1811 gewoond met haar kinderen, de meeste tijd zonder haar man. Deze was na de Bataafse Revolutie generaal en van 1807 tot 1810 gouverneur-generaal van Nederlands-Indië. Na de val van Napoleon werd

Daendels in 1815 door Koning Willem I benoemd tot gouverneur-generaal van de Nederlandse bezittingen aan de Afrikaanse Goudkust. Daar is hij in 1818 op 55-jarige leeftijd overleden.

2 Ga aan het eind, na het Bakkerijmuseum in een voormalige stadsboerderij, **RA**, Ridderstraat. Ga voor de voorrangsweg **RA**, steek de weg over via het zebrapad (voor je de uitgang van parkeerterrein De Bleek), ga **LA** en houd rechts aan, Hoenwaardseweg. Na de klapbrug ga je **RA** over het halfverharde pad.

- *Als dit te nat is, loop dan terug, ga ter hoogte van het zebrapad **LA**. Loop aan het eind van het parkeerterrein omhoog en volg het fietspad over de dijk. Aan het eind ga je **LA** over de asfaltweg langs 'Het baken van Hattem' van Jan Samson en de Wiessenberger Kolk aan je linkerhand. Blijf voorbij de begraafplaats schuin **LA** de dijk volgen over het fietspad. Na de keersluis met twee kunstwerken in de vorm van zetels vervolg je het fietspad naar rechts. Weg naar links negeren, zie verder bij routepunt 3.*
- Je loopt langs het Apeldoorns Kanaal. Daarachter ligt de Wiessenberger Kolk. Volg het pad over de brug (over de Veluwe Wetering) en loop aan het eind van het pad **RD** over het fietspad. Weg naar links negeren.

Landgoed De Hezenberg is in 1851 op een natuurlijke zandrug gesticht door de Hattemse familie Daendels, met een landhuis, een koetshuis, een paardenstal en een personeelswoning. De nazaten van de familie gingen rond 1930 failliet. De Hezenberg werd geveild en kwam in handen van een Duitse familie. Na de oorlog werd alle Duits bezit door de Nederlandse staat verbeurd verklaard. De Hezenberg kwam toen in bezit van een pastorale stichting en werd in 2011 een

zelfstandig behandelcentrum binnen de GGZ.

- 3 Loop in de bocht naar rechts schuin **LA** over het halfverharde pad, ga voor het hek scherp **LA** naar beneden langs de rand van het grasveld. Na de vijver om het heuveltje (loop in natte tijden eromheen over het gras) ga je aan het eind van het pad **RA**, daarna **LA** over het grasveld langs huis De Hezenberg. Ga op de asfaltweg **LA**, na het huis met de rood-witte luiken schuin **RA** over het parkeerterrein. Ga vandaar het onverharde pad op en loop **RD** over de grasdijk.

- 4 Ga aan het eind op de asfaltweg **RA** en loop **RD** over de ophaalbrug bij de Hezenbergersluis uit 1873 in het Apeldoorns Kanaal. Na de brug ga je **RA**, Hezenbergerweg, in de bocht naar links schuin **RA** over het pad langs het kanaal. Ga op de driesprong **LA** en volg het pad met een flauwe bocht naar links (pad naar rechts negeren), over het dijkje. Ga na de afsluitboom op de asfaltweg **LA**, dan de 1^e weg **RA**, Astraweg.

Het Apeldoorns Kanaal was tot 1972 een belangrijke vaarverbinding, onder meer voor de talrijke papierfabrieken. De Hezenbergersluis is een van de zes historische sluisen in het kanaal. De houten sluis is in 1872-1873 vervangen door een grotere gemetselde sluis. De sluis met brug is in 2007 gerestaureerd.

- 5 Waar de asfaltweg ophoudt loop je **RD** over het onverharde pad. Steek het asfaltfietspad (de voormalige spoorlijn van Apeldoorn naar Hattemerbroek) over *(als je naar Brasserie De Konijnenberg op de golfbaan wilt, ga dan hier **LA**)* en loop **RD** over het halfverharde pad. Ga op de asfaltweg **RA**, Langenberg, houd na de bocht naar links op de driesprong links aan. Ga de 1^e weg **RA**, Wilgenlaan, en de 1^e doodlopende weg **LA**, aan het eind schuin **RA** over het voetpad. Aan het eind ga je **RA** en meteen **LA** bij de verkeerslichten. Steek aan de overkant het fietspad over en ga **RA**, Novalieweg.

- 6** Ga de 1^e weg **LA**, Berg en Bos. Waar deze een bocht naar rechts maakt loop je **RD** over het voetpad, aan het eind daarvan **RD** over de asfaltweg (Libanonweg). Steek aan het eind de Veldweg over, ga **RA** over het voetpad, dan de 1^e halfverharde weg **LA**, langs de witte afsluitboom van landgoed Molecaten.

Spijker Watervliet uit 1640, een voormalige opslagplaats voor graan, werd bewoond door verschillende families, tegenwoordig nog door de familie Van Heeckeren van Molecaten. De aanbouw

rechts dateert uit de 18^e en 19^e eeuw, het boerderijtje met geel-rode luiken (de kleuren van de familie) uit de 19^e eeuw.

- 7** Pad naar links negeren. Daarna zie je links Spijker Watervliet. Ga daarna **LA**, even later **RA** door de voetgangerssluis.

Je komt bij het schanswerk de Spaanse Graven. Zie het infobordje. Houd na de bocht naar rechts (met een bankje) links aan over het bruggetje over een gegraven beek, een zogenaamde spreng, ga na de voetgangerssluis **RA**.

- 8** Ga aan het eind op de T-splitsing **LA**, daarna het 1^e pad **RA**, loop na het klaphek over het smalle pad langs het weiland. Ga na het volgende klaphek **LA** over de halfverharde weg, steek op de kruising **RA** het fietspad over en loop **RD**. Loop op de ruime kruising **RA** langs een wit hek. Na de volgende kruising gaat het pad de Trijselenberg op.

In vroeger tijden was de 35 meter hoge heuvel een galgenberg met als naam 'ter Ijsselenberg', vanwege het uitzicht op de IJssel. Het bos is later

aangeplant. De uitkijktoren op de top, die in de jaren '80 al niet meer boven de boomtoppen uitkwam, is wegens bouwvalligheid afgebroken.

- Blijf op de kruising erna **RD** lopen. Negeer daarna een paadje naar rechts en ga bijna bovenaan **RA** steil naar beneden. Ga op de schuine kruising scherp **RA**, op de volgende kruising **LA**, dan het 1^e pad **LA** omhoog.

- 9** Je passeert een bankje en infobordje bij een eeuwenoude beuk aan een sprengkop, de zogeheten Mariabeuk. Houd op de driesprong bij een sprengkop rechts aan en ga aan het eind **RA** over de halfverharde weg. Ga voor de bocht naar rechts schuin **LA** langs de witte afsluitboom en houd links aan over de halfverharde weg. Rechts staat Huis Molecaten.

De naam Molecaten komt al in de 14^e eeuw voor en duidt op een boerderijtje (katerstede) bij een watermolen. Het landgoed werd in 1637 door Herman Engelbert van Ensse verkocht aan Johan van Keppel, schout van Hattem. Deze liet omstreeks 1646 een buitenplaats aanleggen op de plek van een rechthoekig gebouw dat er al begin 16e eeuw stond. In 1717 kwam het landgoed in bezit van de familie Van Heeckeren. Een verbouwing in 1824 gaf het huis het huidige neoclassicistische aanzien. De watervoorziening van de één hectare grote vijver om het landhuis wordt verzorgd door sprengen. Tot 1987 woonden Walraven Jacob baron van Heeckeren van Molecaten en zijn echtgenote Maria Antonia barones van Heeckeren van Molecaten-Nitschmann op het landgoed. Zij waren particulier secretaris van Juliana respectievelijk gouvernante van de prinsesjes Margriet en Marijke ten tijde van de Greet Hofmans-affaire.

Ook Erik Cecil van Heeckeren van Molecaten, broer van Walraven Jacob, woonde met vrouw en kinderen tot 1987 op het landgoed. In dat jaar is het verkocht aan Amev Levensverzekering NV (tegenwoordig ASR Vastgoed Vermogensbeheer B.V.). Huis en overige opstallen worden verhuurd.

- 10** Ga direct na het rechter weiland **RA** naar de watermolen, daar **LA** langs de beek. Ga **RA** over de brug en loop **RD** langs Herberg Molecaten. Vanaf het terras aan de andere kant ervan kun je het interieur van de molen zien. Ga aan het eind **LA** over het klinkerpad, dan het 1^e zandpad **RA**. Steek het fietspad over en ga **RA** over de halfverharde weg. Ga na de bocht naar links in de bocht naar rechts **LA** over het bospad, aan het eind op de driesprong **LA**.

Omdat er geen water uit de vijver rond het landhuis gebruikt kan worden, is er een sprengrichtstreek naar de watermolen geleid. Oorspronkelijk was het een papiermolen, evenals een molen die vlakbij de vijver stond. Ook stond er nog een korenmolen op het landgoed. De papiermolen brandde in 1857 af, werd in 1859 als korenmolen herbouwd en was als zodanig actief tot 1914. Tussen 1918 en 1940 werd de molen gebruikt voor het opwekken van elektriciteit voor Huis Molecaten.

Na een periode van verval is de molen in 1967 gerestaureerd, eind 20^e eeuw opnieuw. Tegenwoordig wordt er regelmatig graan gemalen door vrijwillige molenaars.

- 11** Steek de asfaltweg over bij een infobordje over de Molencatense Beek en loop **RD**. Ga op de driesprong schuin **LA**, aan het eind **LA** over het halfverharde pad en direct na het weiland scherp **RA**. Pad naar links negeren, houd op de Y-splitting links aan. Aan het eind ga je **RA** langs de Randweg en de 2^e straat **LA**, Pannekoekenkamp. Loop op het kruispunt **RD** (Doornkamp), ga de 1^e straat **RA**, Rozenkamp.

- 12** Ga in de hoek naar rechts schuin **LA** over het klinkerpad, aan het eind daarvan **RA** langs het fietspad, dan het 1^e smalle pad **LA** langs volkstuinjtes en de Waa, een oude IJsselarm. Het halfverharde pad gaat over in een asfaltpad. Loop op de kruising **RD**, ga aan het eind **LA**, meteen **RA** over via het zebrapad en **LA** (Eijerdijk). Ga de 1^e weg **RA**, Bongerd, aan het eind **LA**, ook Bongerd, op de driesprong schuin **LA**, Grote Gracht.

Volgens een sage maakte rond 1800 spookhond Kladdegat, die in de onderaardse gangen van kasteel de Dikke Tinne

verbleef, Hatterm onveilig. Dat duurde totdat bakker Jan Visscher hem had

gevangen en in zijn hol gegooid, dat hij vervolgens had dichtgemetseld.

- 13** Steek bovenaan de voorrangsweg over en ga **RA** over het klinkerpad, langs een beeld van Kladdegat. (Als je naar het Voerman Museum wilt, loop dan aan het eind van het klinkerpad **RD** langs de linkerkant van de stenen stadspomp, Achterstraat.) Ga op het kruispunt **LA**, Molenbelt. Je passeert molen De Fortuin uit 1852 en het Anton Pieck Museum. Ga daarna scherp **LA** over het klinkervoetpad omlaag.

- Als je naar parkeerterrein De Bleek wilt, blijf dan **RD** lopen, ga bij de Dijkpoort **RA**, Kruisstraat, op het kruispunt **LA**, Ridderstraat. Aan het eind daarvan ga je **RA** en **LA** over het zebrapad.
- Houd rechts aan over de brug (over de stadsgracht), ga aan het eind **RA** (Kleine Gracht), aan het eind daarvan **LA**. Bij de voorrangsweg ga je **LA** naar de bushalte (voor de richting Zwolle via het zebrapad).

AFSTAND

16 km, 40 % onverhard

BEGIN- EN EINDPUNT

S **Elburg**
Bushalte Elburg Centrum

PARKEREN

P Het Schootsveld bij bushalte

OV

 Bushalte Elburg Centrum

 Na 7 km: bushalte Oldebroek Centrum

KIJKEN

 Muurhuisje
Zuiderwalstraat 8. Gluren mag altijd.
Open: www.museumelburg.nl/home/openingstijden-prijzen

 Kloostertuin Museum Elburg
Zuiderwalstraat na huisnr. 6 door de poort

 Museum Elburg
Jufferenstraat 6, www.museumelburg.nl

 Grote of Sint Nicolaaskerk
Zuiderkerkstraat 1, hervormdelburg.nl/torencommissie

 Nationaal Orgelmuseum
Van Kinsbergenstraat 5, Elburg, nationaalorgelmuseum.nl

ETEN & DRINKEN

 Restaurant De Haas
Jufferenstraat 21, Elburg, restaurantdehaas.nl

 Rustpunt Tuinn
Winterdijk 12a, Oosterwolde, tuinn.info

 Bakkerij-lunchroom Jonker
Zuiderzeestraatweg 133AB, Oldebroek, bakkerij-jonker.nl/vestigingen

 Lunchroom bakkerij Schuld
Zuiderzeestraatweg 143, Oldebroek, bakkerijschuld.nl

 De Zwaluw Koffie en Zo
Zwaluwenburg 3, 't Harde, zwaluwkoffie.nl

ELBURG

**MORREN, ZWALUWENBURG,
SCHOUWENBURG**

*check de meest
actuele route-
beschrijving
(zie ook pag. 5)*

- S** Loop vanaf bushalte Centrum de Vesting Elburg met het authentieke stratenplan uit de 14^e eeuw binnen en loop **RD**, Jufferenstraat.

Rechts aan het begin van de Zuiderwalstraat staat een muurhuisje uit 1839. Daar mag je naar binnen gluren. Tot 1950 woonden er gezinnen, soms met meer dan tien kinderen! Het huisje hoort bij het Gemeentemuseum in het voormalige 15^e-eeuwse Agnietenklooster. Desgewenst kun je een kijkje nemen in de kloostertuin (alleen tijdens de openingstijden van het museum): ga **LA** de Zuiderwalstraat in en na huisnr. 6 **RA** door de poort.

- 1** Je passeert het Gemeentemuseum. Ga daarna op het kruispunt **RA**, Zuiderkerkstraat, langs een 19^e-eeuws theekoepeltje en het poortje van het Weduwenhofje. Aan het eind, met aan je rechterhand de Grote of Sint Nicolaaskerk uit het eind van de 14^e eeuw, ga je **LA**, Van Kinsbergenstraat. Je passeert het Nationaal Orgelmuseum in het Arent toe Boecophuis. Dit is van 1392 tot 1396 gebouwd in opdracht van Willem van Gulik, hertog van Gelre, voor zijn rentmeester Arent toe Boecop. Rechts zie je aan het eind van de Schapesteeg een rondeelhuisje. Een rondeel is een halfronde uitstulping van de vestingmuur, vanwaar geschoten kon worden.

- 2** Ga op het volgende kruispunt **RA**, Beekstraat, met de Beek aan je linkerhand. Voor de huizen liggen de voor Elburg karakteristieke keitjesstoepen van witte en zwarte steentjes. Vlak voor het volgende kruispunt zie je dat de gracht onder een huis doorloopt. Loop **RD**, Mheenpoortstraat, en volg de weg met een bocht naar links langs de vestingwal met 16^e-eeuwse kazematten (opslagplaatsen voor kanonnen en kruit) en over de brug.

- 3 Negeer na de brug het karrenspoor langs het water, ga schuin **RA**, De Zeuven Vonders, door het klaphek (of door het houten hek, dit achter je sluiten). *(Als het gebied te drassig is, je bang bent voor koeien of als het pad na het 1^e bruggetje is afgesloten met schrikdraad, loop dan **RD** over de Kamperweg, in de bocht naar links **RD** over het fietspad. Ga op de Y-splitsing schuin **RA** naar beneden, daar **RA**, Hellenbeekstraat. Zie verder bij routepunt 4.)* Volg het pad over de smalle bruggetjes met witte leuning. Het is een van de oudst bewaarde kerkenpaden rond Elburg. Ga op de asfaltweg **RA** (Hellenbeekstraat).

- 4 Links van de weg bevindt zich De Mheen. Vanaf de 14^e eeuw was dit een gemeenschappelijk weidegebied. Tot 1939 mochten de stadsboeren van Elburg er in het voor- en najaar maximaal vier koeien laten grazen. Daarna zijn de weiden verdeeld. Ga voor de asfaltweg met fietsstroken **LA**, Vrijheid. Blauwsweg naar links negeren. Loop in de bocht naar rechts om de nieuwbouwwijk heen **RD**, Tempelweg, een doodlopende weg. Steek de voorrangsweg over en volg de asfaltweg.
- 5 Na een hoek naar links, naar rechts, en nog eens naar rechts ga je voor een bord 'Doodlopende weg' **LA** over het fietspad. Het laatste stuk kun je over het karrenspoor lopen. Ga aan het eind scherp **LA** over de asfaltweg, na huisnr. 12A (Rustpunt Tuinn) in de bocht naar rechts **RA** over het halfverharde karrenspoor 'Landgoed Morren'.

Het landgoed dateert van omstreeks 1482. Heyman Aertsz, burgemeester van Elburg, liet er in die tijd een opslagplaats voor graan (een zogenaamde spijker) bouwen met een woning voor de pachter. Oorspronkelijk droeg het goed de naam Wijnbergen's Erve, naar de erfgenamen van Aertz. In 1678 werd

het verkocht aan dr. Arnold Wolffsen, eveneens burgemeester van Elburg.

In 1698 werd het landgoed verpacht aan Morre Augustynsen, naar wie het voortaan werd genoemd. Vanaf 1722 gebruikte Anthony van Oldenbarnevelt, erfgenaam van Wolfssen, Morren vooral als zomer- en jachtverblijf. In 1771 kocht Jan Rutger van Oldenbarnevelt het landgoed uit de boedel van zijn oom. Door vererving ging Morren over op de families Raedt en Raedt van Oldenbarnevelt.

In de hoek naar links bevinden zich rechts in het bosje de grafkelder uit 1832 en enkele vrij liggende graven van de families Raedt en Raedt van Oldenbarnevelt. De Latijnse tekst 'Hic defunctorum molliter ossa cubent' op de grafkelder betekent: Hier rust zacht het gebeente van overledenen. Een mooi plekje met een picknicktafel; het hek klem! Ga aan het eind van het pad (hier een beukenlaan) RA over de eikenlaan. Na de afsluitboom zie je aan je linkerhand het landhuis Morren. Jan Rutger van Oldenbarnevelt liet het huis inrichten voor een meer permanente bewoning. Uit die tijd stamt ook het smeedijzeren toegangshek in Lodewijk XVI-stijl. In de periode 1850-1900 werd het huis nauwelijks bewoond, zodat het in 1903 in een vrijwel onbewoonbare staat verkeerde. Op dat moment was het goed ongeveer 80 hectare groot. Na kortstondig in bezit te zijn geweest van

diverse familieleden, ging Morren over op Wilhelmina Eduarda van der Hout, gehuwd met jonkheer Maurits Johannes Hooft. Zij lieten het huis ingrijpend verbouwen in quasi 18^e-eeuwse stijl, met een toren aan de zuidzijde, en betrokken het in 1910. Het park bij het huis was in 1795 verfraaid met een Engelse landschapstuin. Van de toen aangelegde waterpartijen rest alleen nog een vijver. De huidige tuin uit 1911 werd aangelegd door tuinarchitect Poortman. In 1934 werd de buitenplaats verkocht aan het echtpaar Warner-Kleyn van Willigen, in 1970 aan het echtpaar Verhaaff-Brand en in 1989 aan het echtpaar Meelissen-Damen. Het totale, inmiddels nog ruim 6 hectare grote, landgoed - met het landhuis, enkele boerderijen, de tuin en de grafkelder - is in 2005 erkend als rijksmonument. Begin 2016 is het verkocht aan Marcel van Dam.

- 6 Ga op de kruising **RA** over de onverharde beukenlaan. Deze gaat over in een asfaltfietspad. Steek de asfaltweg met fietsstroken over en loop **RD** over het smalle fietspad. Ga aan het eind **LA** over de asfaltweg, na huisnr. 36 **RA** over het betonfietspad (Kerkpad).

- 7 Aan het eind ga je schuin **LA**. Loop **RD** over de klinkerweg en volg deze met een bocht naar rechts en naar links (Kerkstraat). Ga aan het eind **RA**, met de oorspronkelijk 14^e-eeuwse Lambertuskerk aan je rechterhand. Je bevindt je in Oldebroek. Eenrichtingsweg naar links negeren, ga daarna de 1^e weg **LA**, Spronksweg. Ga de 1^e straat **RA**, Beeklaan.

- 8 Steek aan het eind de asfaltstraat over en loop **RD** over het tegelpad. Ga aan het eind **LA** over de klinkerweg (het Kooiveen). De weg gaat over in een halfverhard fietspad. Steek de asfaltweg met fietsstroken over en loop **RD** over de bomenlaan. Ga op de asfaltweg **RA** (Bovenstraatweg) en volg de weg langs een aantal oude boerderijen tot het eind. Ga daar **LA**, Laanzichtsweg.

De vroegste vermelding van landgoed Zwaluwenburg stamt uit 1326, toen het goed werd beleend aan het geslacht Van Wijnbergen. Van 1379 tot 1627 stond het bekend als Gelders leen. In 1581 vererfde het van de familie Van Wijnbergen op de familie Van Brien, daarna op het geslacht Van Haersolthe. Sinds 1973 is het Geldersch Landschap en Kasteelen eigenaar van het 286 hectare grote landgoed. De negen boerderijen en

vijf dienstwoningen zijn te herkennen aan de Gelderse roos op de luiken.

9 Ga de 1^e weg met betonplaten schuin **RA**. Je betreedt landgoed Zwaluwenburg. De weg gaat over in een zandweg. Ga aan het eind **RA** over de zandweg. Na een boerderijtje aan je linkerhand ga je op de kruising schuin **RA** over een smal halfverhard pad (rode pijl). Loop in de bocht naar rechts **RD** over het grasveld langs de rode beuk en twee bankjes. Ga aan het eind **LA** (Als je naar De Zwaluw Koffie en Zo wilt, ga dan **RA**). Op de kruising ga je **RA**. Aan je linkerhand zie je kasteel Zwaluwenburg.

Het huidige huis is in 1728 op de fundamenteën van het kasteel Wijnbergen gebouwd. Vanaf 1787 volgden verschillende eigenaren elkaar op, onder anderen Jan van de Polder, die zijn kapitaal als koopman bij de VOC had verdiend met de opiumhandel in het Verre Oosten. Omstreeks 1900 liet Jonkheer Reygersburg Versluys het alliantiewapen van Van Haersolthe - Van Dedem boven de ingang vervangen door de wapens van het echtpaar Van Reygersburg Versluys - Mollerus. In 1939 was het huis nog schitterend gemeubileerd. Iemand mocht er van de eigenaar intrekken wanneer hij bereid

was de belasting te betalen. Er werd successievelijk een psychopatenhuis voor vrouwen en een adviesbureau voor de rijpere jeugd in gehuisvest. Na 1949 werden er vijf jaar lang Molukkers opgevangen. Daarna werd de inboedel geveild en het huis verkocht aan een stichting gevormd door een aantal medici, die er een verpleeginrichting wilden vestigen. Sinds 1960 is het kasteel met negen hectare grond in de naaste omgeving van het huis eigendom van de familie Heusdens. Het is niet toegankelijk voor het publiek.

- 10** Loop terug en ga op de kruising **RA**. Bij de 2^e kruising kun je **LA** een kijkje nemen in de A.Vogel tuinen (verboden voor honden). De kruiden en planten worden op ecologische wijze gekweekt en zijn bestemd voor verwerking in de producten die ontwikkeld zijn door de Zwitserse Alfred Vogel (1902-1996). Als je naar het bezoekerscentrum wilt, ga dan **RA**.

- 11** Steek aan het eind van de halfverharde weg de voorrangsweg over, ga **LA** over het fietspad. Even later ga je **RA** over de halfverharde weg, Schouwenburg, op de driesprong schuin **RA**, zijpaden negeren. Loop in de hoek naar links **RD** over het smalle pad, aan het eind schuin **RA** over de klinkerweg, verderop met veermotief. Na de bocht naar links heb je bij het houten hek aan je linkerhand een mooi zicht op Huis Schouwenburg.

De oudste vermelding van het landgoed dateert van 1333. In 1623 stond er al een aanzienlijk huis, gebouwd in opdracht van Aert van Arler. De oudste delen, de marmeren vloer in de hal en balklagen op de verdieping stammen dan ook uit die tijd, maar verder dateert het landhuis grotendeels uit 1760. De laatste nazaat van Aert van Arler, Frederik Hendrik van Dedem, leefde op iets te grote voet, zodat het goed na zijn overlijden

in 1761 verkocht moest worden om zijn schulden af te betalen. Toen Schouwenburg via enkele andere eigenaren in 1867 in bezit kwam van mr. Johannes G.W.H. baron van Sytzama, kantonrechter in Elburg, werd de zaal van het huis tien jaar lang als rechtszaal gebruikt.

Tijdens een verbouwing in 1911 werd een heus watercloset aangelegd. Bij diezelfde verbouwing werd ook een diensttrap gemaakt met daaronder een eenvoudige poepdoos voor het personeel...

In 1976 kocht het Geldersch Landschap en Kasteelen het huis en een gedeelte van het landgoed. Het huis is eind 2008 verkocht aan de familie Anneveld - Van Wesel, die het ingrijpend heeft laten restaureren.

- 12** Ga aan het eind van de weg **RA**, een halfverharde weg met fietspad (Broekdijk). *(Als je moeite hebt met overstapjes of een hond bij je hebt, ga dan **LA**, **RA** langs de 1e asfaltweg, Jukweg, en zie verder bij routepunt 13).* Al gauw ga je **LA** over een smal bruggetje en **RD** over het klompenpad langs een akker. Loop **RD** over een vlonder en volg aan het eind het pad naar links door een klaphek. Ga meteen **RA** over een overstapje en **LA** langs de (Eekter) beek. Na een overstapje langs een metalen hekwerk ga je **LA** over een volgend overstapje en **RA** over het graspad.

Loop **RD** via een overstapje naast een metalen hek en ga aan het eind, na een overstapje naast een houten hek, **RA** over de asfaltweg (Jukweg).

- 13** In Oostendorp ga je na huisnr. 12 **LA** over de doodlopende klinkerweg, Puttenpad, na huisnr. 1 **RA** over het smalle pad, Puttenpad. Negeer na de hoek naar links het smalle pad naar rechts. Je loopt over landgoed Old Putten, sinds 1878 in bezit van de familie Rambonnet. Voor je schemert Huis Putten door de bomen (als deze kaal zijn). Ga aan het eind **RA** over de halfverharde weg **RA** (Puttenerallee). *(Als je even naar links gaat, heb je aan je rechterhand ook in de zomer een doorkijkje naar de zijkant van het huis.)* Vlak voor de voorrangsweg heb je links bij het hekje zicht op het poortgebouw van Old Putten.

Kasteel Old Putten werd voor het eerst vermeld in 1186, als leen van de graaf van Gelre. In 1363 werd het beleend aan Herbern van Putten uit het Land van Vollenhove. Door zijn rooftochten in de wijde omgeving kwam deze in conflict met de bisschop van Utrecht. Deze maakte zijn kasteel Puttenstein bij Oldenbroek in 1375 met de grond gelijk, waarna Herbern zich terugtrok op Old Putten. Door vererving kreeg Herman De Vos van Steenwijk het kasteel in bezit, dat hij in 1482 liet versterken. Aangezien Zuiderzeestad Elburg dat als een bedreiging zag, werd het kasteel door de inwoners ingenomen en door brand grotendeels verwoest. Na enkele verervingen kwam het goed Old Putten in de 18^e eeuw in handen van de familie Van Coevorden.

Deze liet het kasteel afbreken en op de fundamenteën ervan een nieuw herenhuis bouwen. Nadat dit in 1840 was afgebrand verrees het huidige neoclassicistische gebouw. Sinds 1878 is het landgoed in bezit van de familie Rambonnet. Op de directe omgeving van het huis na is het toegankelijk voor het publiek. Op het terrein bevindt zich ook een natuurcamping.

- 14** Ga aan het eind **LA**, meteen **RA** en loop **RD**, Altenaweg. (Meteen links staan twee bankjes bij een infobord van de Liberation route over de verzetsgroep Old Putten.) Steek de Omloop over en loop **RD**, Winckelstraat. Ga aan het eind **LA**, Vackenordestraat. Steek aan het eind de weg over bij de oversteekplaats en ga **RA** over het klinkerpad, langs een historische theekeopel. Ga in de bocht naar links **LA** over het fietspad, ter hoogte van de houten brug schuin **RA** over het tegelpad. Volg dat over het parkeerterrein naar de bushalte.

AFSTAND

14 km, 55 % onverhard

BEGIN- EN EINDPUNT

S **Heerde**
Bushalte Brinklaan

PARKEREN

P bij bushalte Heerde Brinklaan

P aan de Brinklaan achter de Jumbo

OV

 Bushalte Heerde Brinklaan

KIJKEN

 Heerder Historisch Museum
Dorpsstraat 55,
heerderhistorischevereniging.nl
jankleintjes.nl/heerde-historisch

 Huize Kolthoorn en Museum Geelvinck
Kamperweg 23,
kolthoorn.nl, geelvinck.nl

ETEN & DRINKEN

 Restaurant-snackbar De Spikke
Stationsstraat 8, Heerde, despikke.nl

 Café-restaurant De Postkamer
Dorpsstraat 49, depostkamerheerde.nl

 Café-restaurant Jobse & Jobse
Dorpsstraat 44, Heerde, jobsejobse.nl

 Café-restaurant BANKA Heerde
Dorpsstraat 38, bankaheerde.nl

 Rustpunt Coöperatie De Eendracht
Beatrixstraat 1, barrelatelier.nl

 Chinees restaurant Panda
Zwolseweg 75, panda-heerde.nl

 Café-bar 't Station
Stationsstraat 28, [facebook.com/
Café-bar-t-Station-1431933090379580](https://facebook.com/Café-bar-t-Station-1431933090379580)

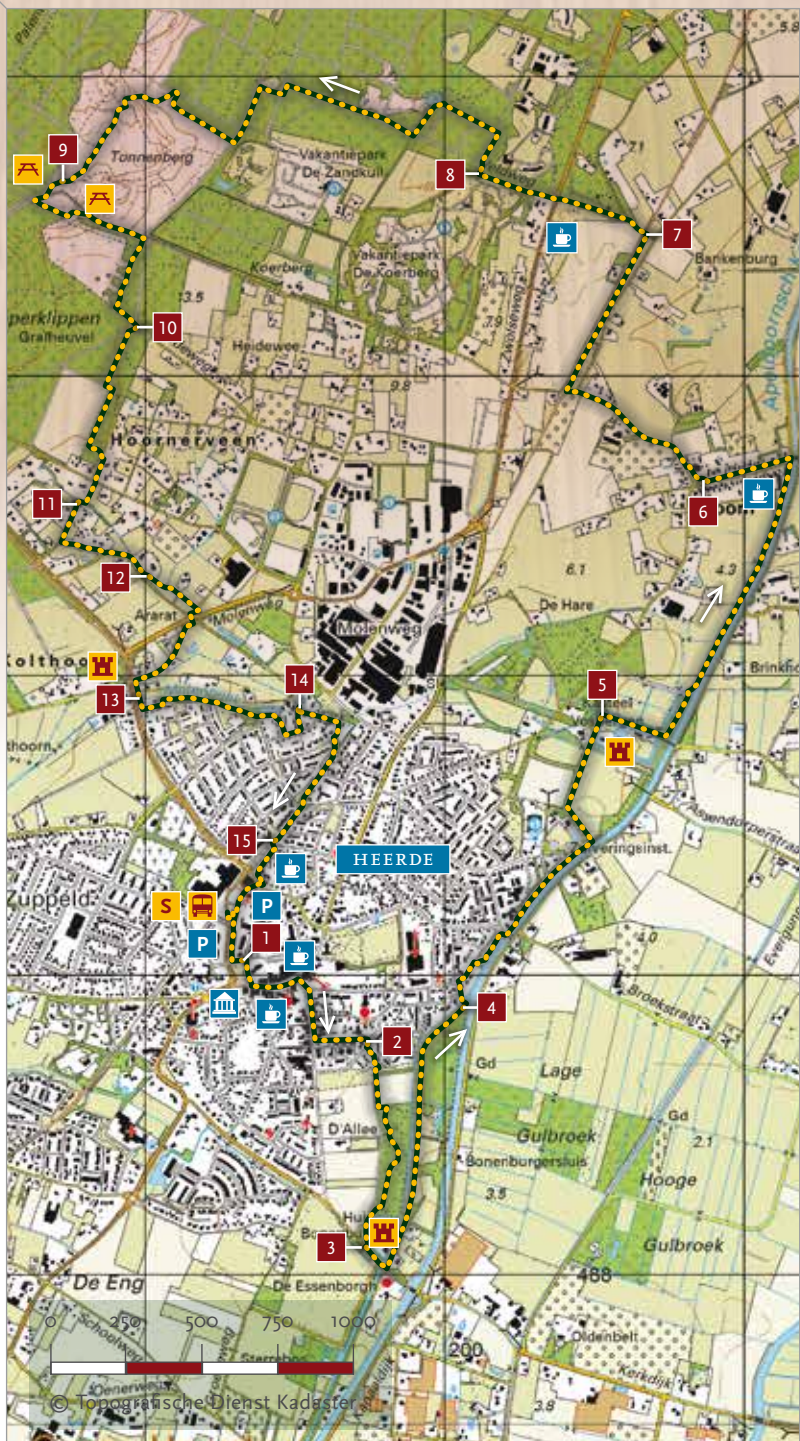

HEERDE

**BONENBURG,
VOSBERGEN,
HUIZE KOLTHOORN**

*check de meest
actuele route-
beschrijving
(zie ook pag. 5)*

NB Een deel is verboden voor honden. Er is een omleiding beschreven.

S Steek eventueel vanaf de bushalte de asfaltweg over bij de verkeerslichten en ga **RA** langs Gezondheidscentrum Heerde, daarna de 1^e straat **LA**, Schoolstraat.

1 Ga op het kruispunt **RA**, aan het eind **LA**, Dorpsstraat (rechts op nr. 55 bevindt zich het Heerder Historisch Museum in Villa Jacoba uit 1883). Het voormalige raadhuis aan je linkerhand is nu een horecagelegenheid. Houd links aan en ga de 1^e straat **RA**, Bonenburgerlaan, op de driesprong schuin **RA**. Aan je rechterhand staat de NH Johanneskerk uit de 15^e eeuw. Zijstraat naar links negeren, ga tegenover nr. 30 **LA** over het voetpad. Het Emmahuis aan je rechterhand was van 1906 tot 1975 de woning van de bovenmeester van de toenmalige Emmaschool. Loop **RD**, ga aan het eind **RA**, dan de 1^e straat **LA**, de Bleike, even later **RA** over het klinkerstraatje.

2 Houd bij de parkeerplaats links aan, loop door de voetgangerssluis, ga daarna schuin **RA** over het smalle pad. Na een bocht naar links loopt het pad over landgoed Bonenburg. Volg het met een hoek naar links het bos in. Ga het 1^e pad **RA**, aan het eind schuin **RA**. Volg het pad naar links en negeer na een paar bochten het pad naar links. Ga op de Y-splitsing schuin **RA** en houd links aan langs de vijver. Aan je linkerhand heb je zicht op Huis Bonenburg.

Het oorspronkelijke huis Bonenburg is in 1633 gebouwd in opdracht van ambtsjonker Van Boinenburg. Tot omstreeks 1800 stond op het 75 grote landgoed een molen die een belangrijke rol speelde in de lokale landbouw. Rond 1850 werd het landgoed verkocht aan een Amsterdamse koopman, Martinus van Regteren Altena. Deze

liet het huis ingrijpend verbouwen en verfraaien. Het kreeg toen zijn huidige neoclassicistische uiterlijk. Ook heeft hij het parkbos in Engelse landschapsstijl laten aanleggen. In 1954 heeft de familie Van Regteren Altena het landgoed aan het Geldersch Landschap overgedragen. Huis en tuin zijn verkocht en sindsdien in particulier bezit.

- 3 Steek aan het eind van het pad (tegenover de toegangspoort van het landgoed) de asfaltweg over, loop **LA** over het halfverharde pad. Ga direct na de stenen brug **LA** over de halfverharde weg. Het boerderijtje Den

Ahrend uit 1830 aan je rechterhand behoort tot landgoed Bonenburg. Het werd vroeger ook gebruikt als herberg. Loop langs de afsluitboom van Het Geldersch Landschap. Je loopt langs de rond 1370 gegraven Grift, die uitkomt op het Apeldoorns Kanaal, zijpaden negeren.

Het Apeldoorns Kanaal werd in opdracht van Koning Willem I van 1825 tot 1829 van Apeldoorn naar de IJssel bij Hattem gegraven als alternatief voor

de scheepvaart op de IJssel. Van 1858 tot 1868 is het kanaal doorgetrokken naar de IJssel bij Dieren. In 1972 is het afgesloten voor de scheepvaart.

- 4 Ga na de bocht naar rechts **LA** over de houten brug. Loop aan het eind van het pad **RD** over de klinkerstraat (Doelbeekseweg), ga aan het eind **RA**, Kanaalstraat, en voorbij de bocht schuin **RA** over het klinkervoetpad langs het Apeldoorns Kanaal. Steek bij het infopaneel de klinkerweg over, loop **RD** langs huisnr. 51, daarna over het smalle pad. *(Als je een hond bij je hebt, ga dan na ca. 300 m **LA** door het metalen hek en **RD** over de asfaltweg (Postweg), met aan je rechterhand waterzuiveringsinstallatie Heerde met zonnepark. Ga direct na de flauwe bocht naar links scherp **RA** over het brede halfverharde pad. Op de T-splitsing ga **RA**, na het karrenspoor een smal pad. Zie verder hierna.)* Ga na het klaphek **LA**. Op de driesprong ga je **RA** (met hond: na bovenstaande **LA**), een dubbele eikenlaan, en loop **RD**. Je bevindt je op landgoed Vosbergen.

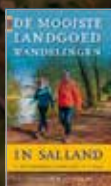

WINNAAR GOUDEN WANDELSCHOEN

Uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig veroverde de Oscar onder de wandelprijzen: voor haar gehele oeuvre werd zij door de Fiets- en Wandelbeurs beloond met de prestigieuze Gouden Wandelschoen.

NOG MEER VAN MARYCKE JANNE NABER

Als door de wol geleverde uitgever van wandelgidsen weten wij hoeveel de Veluwe de wandelaar te bieden heeft. Onze webshop staat er vol mee. Met deze gids onderscheidt routemaakster Marycke Janne Naber zich echter toch weer van de standaard Veluwse bos- en heideroutes die onze boekenkast rijk is. Met deze wandelgids loop je niet alleen door de prachtige Veluwse natuur, maar doe je ook nog eens 40 landgoederen aan. Je zwerft door de lommerrijke bossen en prachtige heidevelden langs maar liefst 26 kastelen en landhuizen. Sommige daarvan kun je bezoeken of zijn nu een museum en andere hebben een horecabestemming gekregen, waar je op een terras kunt genieten van een heerlijke versnapering. Marycke heeft daarnaast ook nog bij iedere wandeling een goede anekdote of een sterk verhaal over de kastelen of de omgeving ervan. Deze gids is een prachtige aanvulling op de reeks met landgoedwandelingen van Maryckes hand in Salland en de Achterhoek met eveneens prachtige routes die alle beginnen en eindigen op een station of bij een bushalte. Met de uitgebreide routebeschrijvingen en de heldere kaartjes is het schier onmogelijk te verdwalen en voor wie digitaal op pad wil gaan, zijn de tracks ook nog eens gratis te downloaden.

ISBN 9789076092515

9 789076 092515